

**A Pécsi Tudományegyetem
eszközök és források értékelési szabályzata**

Pécs 2022.

Hatályos 2022. május 09. napjától

Tartalomjegyzék

I. fejezet: Általános rész.....	3
1. § Az Utasítás célja.....	3
2. § Az Utasítás hatálya	3
3. § Az Utasítás elkészítéséért felelős személyek meghatározása	3
4. § Az értékelés alapelvei	3
II. fejezet: Az eszközök és források értékelésének szabályai	4
5. § Bekerülési érték meghatározása	4
6. § A külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forint értékének meghatározása	6
III. fejezet: A mérlegben értékkel szereplő eszközök és források értékelése	6
7. § Befektetett eszközök	6
8. § Immateriális javak és tárgyi eszközök.....	7
9. § Terv szerinti értékcsökkenés	8
10. § Terven felüli értékcsökkenés elszámolása	9
11. § Befektetett pénzügyi eszközök.....	10
12. § Értékhelyesbítés elszámolási szabályai.....	11
13. § Forgóeszközök	11
14. § Készletek.....	11
15. § Követelések.....	12
16. § Pénzeszközök	16
17. § Időbeli elhatárolások	16
18. § Terven felüli értékcsökkenés és értékvesztés visszaírásának általános szabályai.....	16
19. § Saját tőke.....	17
20. § A céltartalék-képzés szabályai.....	18
21. § Kötelezettségek	18
22. § Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek év végi értékelési szabályai .	18
IV. fejezet:.....	19
23. § Záró rendelkezések.....	19

3/2022. számú kancellári utasítás a Pécsi Tudományegyetem eszközeinek és forrásainak értékelési szabályairól

A Pécsi Tudományegyetem (továbbiakban: Egyetem) a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.) 14. § (5) bekezdés b) pontja értelmében köteles a Számviteli politika keretében elkészíteni az eszközök és források értékelési szabályairól szóló utasítást (továbbiakban: Utasítás).

I. fejezet: Általános rész

1. § Az Utasítás célja

Az Utasítás célja az Szt. felhatalmazása alapján a számvitel-politikai döntéseken alapulva az Egyetem sajátosságainak figyelembevételével az eszközök és kötelezettségek értékelését megalapozó értékelési elvek, eljárások és módszerek meghatározása.

2. § Az Utasítás hatálya

Az Utasítás hatálya kiterjed az Egyetem valamennyi szervezeti egységére, valamint munkavállalójára, függetlenül attól, hogy az alkalmazás munkaviszony, vagy egyéb jogviszony keretében történik.

3. § Az Utasítás elkészítéséért felelős személyek meghatározása

Az Utasítás elkészítéséért, módosításáért és végrehajtásáért az Egyetem kancellárja a felelős.

4. § Az értékelés alapelvei

A mérlegtételek értékelésének általános szabályaira az Szt. 46. §-át kell alkalmazni. Ennek megfelelően

- a) az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn;
- b) az előző üzleti év mérlegkészítésénél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell;
- c) az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és – a törvényben szabályozott esetek kivételével – egyenként értékelni kell. A különböző időpontokban beszerzett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos

paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron történő értékelés alkalmazható;

- d) a mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált.

II. fejezet: Az eszközök és források értékelésének szabályai

5. § Bekerülési érték meghatározása

(1) Az eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezéssel, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege. A bekerülési (beszerzési) érték az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, továbbá az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítői tevékenység ellenértékét, díjait, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat és adójellegű tételeket, a vámterheket foglalja magában. A bekerülési érték részét képezi az eszköz beszerzéséhez szorosan kapcsolódó előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó mértéke.¹

(2) A bekerülési érték részét képező tételeket a Szt. 47. §-a tartalmazza.

Az eszközök bekerülési (beszerzési) értéke:

Megnevezés	Immateriális	Tárgyi	Vásárolt	Követelések	Értékpapírok
Vételár (számlázott érték)	X	X	X	X	X
Felárak	X	X	X	X	X
Engedmények	X (-)	X (-)	X (-)	X (-)	X (-)
Vételárban lévő kamat	-	-	-	-	X
Beszerzéshez közvetlenül kapcsolódó					
• szállítás és rakodás díja	-	X	X	-	-
• alapozási, szerelési, üzembe helyezés díja	X	X	-	-	-
• közvetítői, bizományi díj	X	X	X	-	X
• fogyasztási adó, jövedéki adó		X	X	-	-
• vámterhek	X	X	X	-	-
Beszerzéshez szorosan kapcsolódó					
• illeték	X	X	X	-	-
• általános forgalmi adó	X	X	X	-	-
• hatósági, igazgatási díj	X	X	X	-	-
• vásárolt vételi opció díja	X	X	X	-	X
Beszerzéssel kapcsolatos hitel, kölcsön esetén					
• bankgarancia díj, kezelési díj	X	X	X	-	X

¹ Szt. 47.§ (1)

• jutalékok	X	X	X	-	X
• aktiválásig esedékes kamat	X	X	X	-	X
Aktiválásig esedékes biztosítási díj	NEM	X	NEM	-	-
Beruházás, tervezés, előkészítés,	-	X	-	-	-
Üzembe helyezésig beszerzett tartozékok,	-	X	-	-	-
Próbaüzem során előállított termék,	-	X (-)	-	-	-
Kapott kamat összege*	-	X (-)	-	-	-
Felújítás értéke	-	X	-	-	-
Bérmunkadíj	X	X	X	-	-

X Az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét növeli.

X (-) Az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értéke megállapításánál csökkentő tételként vehető figyelembe.

* A kapott kamat összege a beszerzési árat legfeljebb az abban növelő tételként figyelembe vett fizetendő kamat összegéig csökkentheti.

(3) Ha az beszerzés ellenértékének kiegyenlítése számla alapján devizában, valutában történik, akkor a számla szerinti – levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó – devizaösszegnek, valutaösszegnek a beszerzéskor, a szolgáltatás igénybevételekor (teljesítésekor) érvényes, a Szt. 60. § (4) - (6) bekezdései szerinti árfolyamon átszámított forintértéke a termék, illetve a szolgáltatás értéke.²

(4) A bekerülési (beszerzési) érték részét képező tételeket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténtekor (legkésőbb az üzembe helyezéskor) kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben. Amennyiben az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni. Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő (kivetett) összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Amennyiben a különbözet összege jelentősen nem módosítja az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni.³

(5) Saját előállítású immateriális javak, tárgyi eszközök és saját termelésű készletek bekerülési értéke az Szt. 51. § alapján megállapított közvetlen önköltség, amelynek összetevői:

- az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek;
- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak;

² Szt. 48.§ (7)

³ Szt. 47.§ (9)

- az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.
- (6) Értékesítési költségeket és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket – az eszközértékelés alapjául szolgáló – közvetlen önköltség nem tartalmazhat.
- (7) Az előállítási költségek között kell elszámolni (és így az előállítási érték részét képezi)
- az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értékét az anyag beépítésekor;
  - a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, illetve a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

6. § A külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forint értékének meghatározása

- (1) A Szt. 60.§ (4) bekezdése alapján az Egyetem a külföldi pénzürtékre szóló eszköz (követelés, értékpapír stb.), valamint kötelezettség forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon számítja át forintra.
- (2) Ha a Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket kell forintra átszámítani, az átszámítást az Szt. 60. § (5) bekezdése szerinti módon kell elvégezni.
- (3) Ha a Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket kell forintra átszámítani, akkor első lépésben az Európai Központi Bank árfolyamát kell használni. Amennyiben az Európai Központi Bank által sem jegyzett a valuta, akkor a valuta szabadpiaci árfolyamán - ennek hiányában országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatai alapján -, a Magyar Nemzeti Bank által jegyzett devizára átszámított értéket kell a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamon forintra átszámítani.

III. fejezet: A mérlegben értékkel szereplő eszközök és források értékelése

7. § Befektetett eszközök

- (1) A befektetett eszközök a gazdálkodó tevékenységét, a működést tartósan, legalább egy évet meghaladóan szolgálják.
- (2) A befektetett eszközök csoportjába az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket, a befektetett pénzügyi eszközöket kell besorolni.
- (3) A befektetett eszközök mérlegértéke:
Bekerülési érték ± Értékcsökkenés, Értékvesztés, Visszairás, Árfolyamkülönbszetek

(4) Amennyiben az eszközök használata, rendeltetése azok besorolását követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja, akkor azok besorolását meg kell változtatni; a befektetett eszközt át kell sorolni a forgóeszközök közé vagy fordítva. A besorolás, az átsorolás, illetve az átminősítés a számviteli osztályvezető feladata az eszközt használó szervezeti egység vezetőjével történő egyeztetést követően.

8. § Immateriális javak és tárgyi eszközök

(1) A mérlegben az immateriális javakat, tárgyi eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével.

(2) Az immateriális javak és tárgyi eszközök bekerülési értékének meghatározása, valamint az értékcsökkenés elszámolása a Számviteli Osztály feladata.

(3) A bekerülési érték meghatározása térítés nélküli átvételkor, ajándékként, hagyatékként kapott, többletként fellelt eszközök állományba vételekor a következők szerint történik:

Piaci érték = eszköz új értéke – elhasználtsági fok (figyelembe véve a kereslet-kínálat hatásait is)

(4) A piaci érték meghatározása az eszközök esetén:

- a) ingatlanok piaci értékének meghatározása: vagyonértékelési eljárással;
- b) műszaki és egyéb gépek, berendezések, felszerelések, járművek piaci értékének meghatározása árjegyzék és/vagy műszaki becslés, értékelés alapján történik.

(5) A piaci értéket adatok, információk alapján dokumentálni kell.

(6) A dokumentumok elkészítéséért ajándék, hagyaték esetén a kedvezményezett szervezeti egység vezetője, többletként fellelt eszközök esetében a leltárkörzet vezetője, valamint az eszköz jellegét figyelembe véve a megfelelő funkcionális szervezeti egység vezetője a felelős.

(7) A piaci érték jóváhagyása a gazdasági vezető jogköre.

(8) A tárgyi eszközök közül a forgóeszközök közé – értékesítési céllal – átsorolt és raktárra vett eszközöket az állományba vétel időpontja szerinti könyv szerinti értéken, legfeljebb piaci, forgalmi értéken kell a könyvekbe felvenni.

(9) Az immateriális javak, tárgyi eszközök állománynövekedésének dokumentálására a mindenkori ügyviteli rendszerből nyomtatott Állományba vételi, üzembehelyezési bizonylat szolgál. Utólagos aktiválás esetén Üzembehelyezési adatlapot, valamint ingatlanok, járművek és szakhatósági engedélyhez kötött gépek és berendezések esetén Üzembehelyezési jegyzőkönyvet kell készíteni. Az Üzembehelyezési adatlap az Egyetem honlapján az Adminisztráció/Dokumentumtár menüpont (<https://adminisztracio.pte.hu/dokumentumtar>) alatt érhető el.

9. § Terv szerinti értékcsökkenés

(1) Az Szt. előírásai szerint:

- a) az immateriális javak, tárgyi eszközök után terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenésre a (2) - (5) bekezdésben foglalt eltérésekkel az Szt. 52. § (1), (2) és (5) - (7) bekezdéseit kell alkalmazni;
- b) az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési értékét (beszerzési, illetve előállítási) azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják;
- c) terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

(2) Hasznos élettartam az az időszak, amely alatt az amortizálható eszközt a gazdálkodó időarányosan az eredmény terhére elszámolja, a várható fizikai elhasználódás (tevékenységre jellemző körülmények, az eszköz fizikai jellemzői), erkölcsi avulás (technológiai változások), az eszköz használatával kapcsolatos jogi és egyéb korlátozó tényezők figyelembevételével várhatóan használni fogja.

(3) Maradványérték a rendeltetésszerű használatbavétel, az üzembe helyezés időpontjában – a rendelkezésre álló információk alapján, a hasznos élettartam függvényében – az eszköz meghatározott, a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értéke. Nulla lehet a maradványérték, ha annak értéke valószínűsíthetően nem jelentős.

(4) Az Egyetem az értékcsökkenést a bekerülési értékhez viszonyítottan – a 200 ezer forint bekerülési érték alatti befektetett eszközöket ide nem értve – időben lineárisan határozza meg, és havonta számolja el a használatban lévő napok arányában az alábbi kulcsok szerint:

a) Immateriális javak:

- = vagyoni értékű jogoknál 16% vagy a tervezett használati idő alapján megállapított lineáris kulcs;
- = szellemi termékeknél 33%.

b) Tárgyi eszközök:

- = épületek szerkezet élettartamtól függően
- = építmények az építmény jellegétől függően
- = számítástechnikai eszközök 33 %
- = egyéb gépek, berendezések 14,5 %
- = járművek 20 %

- (5) A fentiekben ki nem emelt eszközök esetében a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 2. számú mellékletében meghatározottak szerint kell a terv szerinti értékcsökkenést elszámolni.
- (6) Az Egyetem a 200 ezer forint egyedi beszerzési érték alatti szellemi termékeit, vagyoni értékű jogait és tárgyi eszközeit az üzembehelyezéskor értékcsökkenési leírás címen egy összegben elszámolja.
- (7) Az Egyetem az alapítás-átstrukturálás költségeit nem aktiválja.
- (8) Ha a meghatározó jelentőségű tárgyi eszközknél az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor figyelembe vett körülményekben lényeges változás következett be, akkor a terv szerinti elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni. Lényeges változásnak tekinthető értéknövelő beruházás, illetve felújítás elvégzése, vagy ha a terv szerinti értékcsökkenés megtervezésekor figyelembe vett körülményekben előre nem látható változás állt be (egyébként önellenőrzés indokolt).
- (9) Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, és az üzembe nem helyezett beruházásnál.⁴
- (10) Nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni az olyan eszközöknél, amely értékéből a használat során nem veszít, vagy amelynek értéke - különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan – évről évre nő.
- (11) Nem számol el az Egyetem terv szerinti, illetve terven felüli értékcsökkenést a már teljesen leírt, illetve a tervezett maradványértéket elért immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél.

10. § Terven felüli értékcsökkenés elszámolása

- (1) A Szt. 53.§ (1) bekezdése szerint terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális jószágnál, a tárgyi eszközknél elszámolni akkor, ha
- a) az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ide nem értve a beruházást, felújítást) könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke. Tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll vagy - fennállásának időtartamától függetlenül - akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető. A piaci érték meghatározása szakértő, értékbecslő bevonásával, árajánlatkéréssel hasonló eszközökre, korábban lebonyolított ügyletek áttekintésével vagy a megjelenő hirdetések elemzésével történik. Ezen érték megállapítása a kancellár által kijelölt dolgozó hatásköre.

---

⁴ Szt. 52.§ (5)

- b) az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a vállalászási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan. Amennyiben az immateriális jószág, a tárgyi eszköz, a beruházás rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan, megsemmisült vagy hiányzik, azt az immateriális javak, a tárgyi eszközök, a beruházások közül – a terven felüli értékcsökkenés elszámolása után – az Egyetem kivezeti a könyveiből. Hiány, selejt esetén a kivezetés előtt az adott időpontban fennálló nettó érték erejéig terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni.
- c) a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.
- d) a befejezett kísérleti fejlesztés révén megvalósuló tevékenységet korlátozzák, vagy megszüntetik, illetve az eredménytelen lesz.

11. § Befektetett pénzügyi eszközök

- (1) A mérlegben a befektetett pénzügyi eszközök között a tartós részesedéseket, tartósan adott kölcsönöket – ideértve a tartósan lekötött pénzeszközöket – és a tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat kell kimutatni.
- (2) A befektetett pénzügyi eszközök év végi értékelésének alátámasztása leltárral történik. A leltár készítésekor a befektetett pénzügyi eszközöket a számveteli alapelveknek megfelelően vezetett és egyeztetett analitikus nyilvántartásból kell a mérleg fordulónapja szerinti értékben a leltárba felvenni.
- (3) A befektetett pénzügyi eszközök bekerülési értékének megállapítása, nyilvántartása, értékelése a Számveteli Osztály feladata.
- (4) Az Egyetemnek az Szt.-ben meghatározott eszközök után, így a befektetett pénzügyi eszközök meghatározott körében értékvesztést kell elszámolnia, melynek elszámolására a Szt. 54–56. §-át kell alkalmazni.
- (5) Az értékvesztés szempontjából tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbözet tartósnak minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.
- (6) A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél – függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel – értékvesztést kell elszámolni, a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.

- (7) A befektetés piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:
- a) a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját;
  - b) a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget;
  - c) a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzürtékre szóló befektetés esetén az Szt. 60. § szerinti, az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken.
- (8) Amennyiben az előzőek szerinti befektetésnek, mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg beszerzési értéket.

12. § Értékhelyesbítés elszámolási szabályai

Az Egyetem nem él az értékhelyesbítés lehetőségével.

13. § Forgóeszközök

A forgóeszközök a gazdálkodó tevékenységét éven belül szolgálják. A forgóeszközök csoportjába a készleteket, követeléseket, értékpapírokat és pénzeszközöket kell besorolni.

14. § Készletek

- (1) A készletek mérlegben szereplő értéke: (értékelés egyedileg, de lehet csoportosan is)

Könyv szerinti érték
– Értékvesztés
+ Visszairás
<hr style="width: 100%;"/>
Mérlegérték

- (2) A mérlegben a vásárolt készleteket az elszámolt értékvesztéssel csökkentett, illetve a korábbi időszakban elszámolt értékvesztés visszaírt összegével korrigált értéken kell bemutatni.

- (3) A mérlegben a saját termelésű készleteket (befejezetlen termelést, félkész termékeket, késztermékeket) előállítási költségen értékeljük a Pécsi Tudományegyetem önköltségszámítás szabályairól szóló utasításban foglaltak alkalmazásával - csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

- (4) A készleteket beszerzési, előállítási költségüknél magasabb értékben nem lehet a mérlegben kimutatni. A korábban értékvesztéssel csökkentett értéket újra fel lehet értékelni, ha a piaci érték tartósan és jelentősen magasabb, mint a könyv szerinti érték, de legfeljebb az eredeti bekerülési értékig.
- (5) A készletek bekerülési értékének meghatározása, valamint év végi értékelése, az értékvesztés elszámolása a Számviteli Osztály feladata.
- (6) A készletek nyilvántartása a SAP rendszerben történik:
- a) egyedi nyilvántartással;
  - b) csoportos nyilvántartás esetén a gazdasági program által számított átlagár (átlagos beszerzési, előállítási ár) alkalmazásával.
- (7) Ha a vásárolt készlet (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor a készletre értékvesztést kell elszámolni és a mérlegben a tényleges piaci értéken kell kimutatni.
- (8) Ha a saját termelésű készlet (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, állat) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni, a készlet értékét pedig a különbözetnek megfelelő összeg értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni.
- (9) A vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét – az előzőekben foglaltakon túlmenően – csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg, ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségesse vált, ha feleslegessé vált. A készlet értékének csökkentését – a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával – ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.
- (10) Az értékvesztés összege a – fajlagosan kis értékű - készleteknél az Egyetem által kialakított készletcsoportok könyv szerinti értékének arányában is meghatározható.
- (11) Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az eredeti bekerülési értéket.

15. § Követelések

- (1) Követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzürtékben kifejezett fizetési igények, amelyek a vállalkozó által már teljesített, a

másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez (beleértve az osztalékelőleget is) kapcsolódnak, valamint a különféle egyéb követelések, ideértve a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket, a bíróság által jogerősen megítélt követeléseket is.

(2) A követelések állományában bekövetkezett változások év közben folyamatosan rögzítésre kerülnek az analitikus nyilvántartásban és a főkönyvben is. A követeléseket bekerülési értéken kell állományba venni. A követelések bekerülési értékének megállapítása, valamint az év végi értékelések elszámolása a Számviteli Osztály és a Pénzügyi Főosztály feladata.

(3) Bekerülési érték:

- a) az elfogadott, elismert összeg (általában számlázott összeg);
- b) forintban, devizában előlegként, adott kölcsönként a folyósított összeg.

(4) Azokat az adósokat, vevőket, akik a tartozásukat elismerték, de határidőre nem fizették meg, az analitikát vezető szervezetnek kötelessége negyedéves rendszerességgel felszólító levélben értesíteni.

(5) Az adós, a vevő és egyéb követelések kezelésének eljárásrendjét külön egyetemi utasítás tartalmazza.

(6) A követelések mérlegben szereplő értéke: (értékelés egyedileg, de lehet csoportosan is)

$$\begin{array}{r} \text{Könyv szerinti érték} \\ - \text{Értékvesztés} \\ + \text{Visszaírás} \\ \hline \pm \text{Árfolyamkülönbözet} \end{array}$$

Mérlegérték

(7) A mérlegben a követelést a partner által elismert, elfogadott értéken lehet kimutatni. A partner általi elismerés esetei, dokumentumai:

- a) a szerződésen alapuló követelés esetében a partner a számlát nem kifogásolja meg, nincs a teljesítéssel kapcsolatban sem mennyiségi, sem minőségi kifogása,
- b) minden év december 31-i fordulónapra vonatkozóan ajánlott küldeményként kiküldött és a vevő által elfogadott egyenlegközlő levél (a vevő által elfogadottnak minősül, ha a levélre 8 napon belül nem érkezik válasz, vagy elfogadó válasz érkezik),
- c) a mérlegforduló napját követő, de a mérleg készítését megelőző időpontban történő pénzügyi teljesítés a vevő részéről,
- d) a felszámoló által megküldött „hitelezői igény visszaigazolás”,
- e) a jogszabályon alapuló követelés év végi értékelése során a követelést elismertnek kell tekinteni, amennyiben jogszabály, határozat biztosítja az elismertséget, még akkor is, ha az adós vitatja azt.

(8) El nem ismert követelésekkel kapcsolatos eljárási szabályok:

- a) az analitikát vezető szervezet egyeztet a kötelezettségvállalóval, s amennyiben a követelés jogos, abban az esetben elutasítja a vevő/adós kifogását és újra felszólítja a teljes vagy részbeni összeg megfizetésére.
  - b) ha a követelés a vevő/adós kifogása alapján nem jogos és ezt a kötelezettségvállaló írásban is megerősíti, abban az esetben az analitikát vezető szervezeti egység által a követelés az analitikából törlésre kerül.
- (9) Az el nem ismert követelés bizonylatai:
- a) az Egyeztető levélre írt kifogásoló levél,
  - b) a kötelezettségvállaló nyilatkozata arról, hogy a követelés nem jogos.
- (10) Az eredetileg elismert, de utólag kifogásolt, vitatott követeléseket a könyvekből ki kell vezetni. Ha a vita a mérlegkészítés időpontjáig nem rendeződik (függetlenül attól, hogy peresítésre kerül-e), a követelést ki kell vezetni a könyvekből. A követelést – peresítés esetén - a bírósági döntést követően a bírósági ítélet szerinti összeggel lehet állományba venni.
- (11) Az el nem ismert követelések nem szerepelhetnek a mérlegben. Ezeket elkülönítve kell kimutatni. A vitatott és/vagy peresített követeléseket összeghatártól függetlenül egyedileg kell értékelni és a kiegészítő mellékletben kell kimutatni. A kivezetés nem eredményezi a követelésről történő lemondást.
- (12) A követeléseket a mérlegkészítéskori értékelés során minősíteni kell az alábbi szempontok szerint:
- a) a követelés várhatóan realizálható összege hogyan viszonyul annak könyv szerinti értékéhez,
  - b) megfelel-e a követelés a számviteli törvény behajthatatlan követelés kritériumának,
  - c) megtörtént-e a követelés elengedése.
- (13) A követelések mérlegfordulónapi állományának értékelése során a következő sorrendet kell betartani:
- a) hitelezési veszteségek elszámolása (behajthatatlan és elengedett követelések leírása),
  - b) értékvesztések, és visszaírt értékvesztések elszámolása.
- (14) Hitelezési veszteségek elszámolása: a számviteli törvény szerint behajthatatlannak kell minősíteni, és az egyéb ráfordítások között hitelezési veszteségként kell elszámolni azt a követelést,
- a) amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi (amennyiben a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, az óvatosság elvéből következően a behajthatatlanság – nemleges foglalási jegyzőkönyv alapján – vélelmezhető);
  - b) amelyet a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás, az önkormányzatok adósságrendezési eljárása során, egyezségi megállapodás keretében elengedett;
  - c) amelyre a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet;

- d) amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet;
- e) amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget), amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található, és a felkutatása “igazoltan” nem járt eredménnyel;
- f) amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet;
- g) amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

(15) A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell.

(16) A behajthatatlannak nem minősülő elengedett követelések összegét az egyéb ráfordítások közötti elszámolással kell leírni.

(17) A követelések minősítése alapján az üzleti év mérlegfordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést kell elszámolni – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.

(18) A követeléseket lejáratuk szerint tovább kell bontani, és azon adósok esetében, akikről egyedi információ nem áll rendelkezésre, az alábbi értékvesztést kell elszámolni:

- 1–180 napos 0%
- 181–360 napos 50%
- 360 napon túli minősítési kategóriákra. 100%

(19) Az adósok, vevők minősítési szempontjai, a fizetőképesség megítélése:

- a) milyen az adós, vevő jövedelmi helyzete,
- b) a pénzügyi nehézség átmeneti vagy tartós-e,
- c) az adós csódeljárás, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt áll-e,
- d) milyen fizetési garanciákat, biztosítékokat kötöttek ki a szerződésben,
- e) milyen esély van a követelések érvényesítésére,
- f) milyen mértékben várható a követelés megtérülése?

(20) Amennyiben a követelés minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén az Szt. 60. § szerinti árfolyamon számított) értékét.

16. § Pénzeszközök

- (1) A pénzeszközök a készpénzt, az elektronikus pénzt és a csekkeket, továbbá a bankbetéteket foglalják magukban.
- (2) A pénzeszközök értékelése
  - a) a házipénztár könyvviteli mérlegben szereplő értéke a főkönyvi könyvelésben a házipénztár főkönyvi számlán lévő, az időszaki pénztárjelentéssel és a december 31-i tényleges pénzkészlettel egyező forint összeg,
  - b) a mérlegben a bankszámlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján a bankszámlán lévő összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.
- (3) A pénzeszközök bekerülési értékének megállapítása, valamint az év végi értékelések elszámolása a Számviteli Osztály és a Pénzügyi Főosztály feladata.
- (4) A pénzeszközöknél az értékvesztés kategóriát akkor kell alkalmazni, ha az adott pénzeszköz számlát vezető hitelintézet a számlán lévő összeget nem tudja a számlatulajdonos Egyetemnek maradéktalanul rendelkezésre bocsátani.
- (5) A pénzeszközökkel kapcsolatos feladatokat a Pécsi Tudományegyetem Pénzkezelési Szabályairól szóló utasítás tartalmazza.

17. § Időbeli elhatárolások

- (1) Az aktív és passzív időbeli elhatárolásokat és azok feloldását a Szt. 32-33.§, valamint a 44-45. § értelmében szükséges elszámolni.
- (2) Az időbeli elhatárolások közül azokat, amelyeknek a feloldása nem konkrét gazdasági események bekövetkeztéhez kötött – mint pl. tartozásátvállalás pénzügyi rendezése – év elején visszavezetjük, és a következő fordulónapra az aktuális értékek képzésére kerül sor.
- (3) Az időbeli elhatárolások bekerülési értékét, esetleges értékvesztését az egyes tételek jellegére, típusára vonatkozó szabályok alkalmazásával kell megállapítani.

18. § Terven felüli értékcsökkenés és értékvesztés visszairásának általános szabályai

- (1) Amennyiben a befektetett eszközök és forgóeszközök könyv szerinti értéke alacsonyabb ezen eszközök eredeti bekerülési értékénél és az alacsonyabb értéken való értékelés (immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél a terven felüli értékcsökkenés, egyéb eszközöknél az értékvesztés elszámolás) okai már nem, illetve csak részben állnak fenn, akkor az immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél a már

elszámolt terven felüli értékcsökkenés, egyéb eszközöknél az elszámolt értékvesztés összegének csökkentésével, – a megbízható és valós összkép érdekében – az eszközt piaci értékére, legfeljebb a nyilvántartásba vételkor megállapított bekerülési értékére, immateriális jószágnál, tárgyi eszközöknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére az egyéb bevételekkel szemben, illetve a pénzügyi műveletek ráfordításait csökkentő tételként vissza kell írni (visszaírás).

(2) A terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés visszaírását az üzleti év mérleg fordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani.

19. § Saját tőke

(1) A saját tőkébe tartozó elemeket a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

(2) Speciális szabályok a 2021. augusztus 1-jei fenntartóváltásra tekintettel:

- a) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (továbbiakban: Nftv.) 117/C. § (4a) bekezdése értelmében a 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény fenntartóváltás napját megelőző fordulónappal az államháztartási számviteli szabályok szerinti záró beszámolót készít azzal, hogy a záró beszámolót megalapozó könyvviteli zárlat során az aktív és a passzív időbeli elhatárolásokat nem kell kivezetni. Az általános és kizárólagos jogutód felsőoktatási intézmény a fenntartóváltás napján nyitó mérleget köteles készíteni, amelybe az (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény záró beszámolója mérlegében kimutatott vagyoni elemeket azok jellegének, és a záró beszámoló mérlegében bemutatott könyv szerinti értékének megfelelően veszi fel azzal, hogy a saját tőkén belül a nemzeti vagyon induláskori értéke jegyzett tőkeként, a nemzeti vagyon változásai és az egyéb eszközök induláskori értéke és változásai tőketartalékként, a mérleg szerinti eredmény és a felhalmozott eredmény eredménytartalékként veendő fel a nyitómérlegbe.
- b) Az Nftv. 117/C. § (4b) bekezdése értelmében a 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény a fenntartóváltáshoz kapcsolódóan ingyenes vagyonjuttatásként kapott eszközöket - ide nem értve a (4c) bekezdésben foglalt pénzeszközöket - nyilvántartási értéken, mint bekerülési értéken a tőketartalékkal szemben köteles a könyveibe felvenni. Azon eszközöknél, amelyekhez a jogelődnél részben vagy egészben halasztott bevétel kapcsolódott, az ingyenes vagyonjuttatásként történő átvételt a jogelőd könyveiben halasztott bevételként megjelenő összeg erejéig a tőketartalék helyett a halasztott bevételekkel szemben kell elszámolni.
- c) (4) Az Nftv. 117/C. §(4c) bekezdése értelmében a 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény a fenntartóváltáshoz kapcsolódóan a

jogelőd felsőoktatási intézmény által az állami fenntartó útján a jogutód felsőoktatási intézmény részére átadott pénzeszközt az eredménytartalékkal szemben köteles a könyveibe felvenni.

20. § A céltartalék-képzés szabályai

Az Egyetem a Szt. kötelező előírásain túlmenően nem képez céltartalékot.

21. § Kötelezettségek

(1) Az Egyetem kötelezettségként tartja nyilván – az Szt. 42. § szerint – azokat a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzértékben kifejezett elismert tartozásokat, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, az Egyetem által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznnyújtáshoz kapcsolódik. A kötelezettségek lehetnek hátrasoroltak, hosszú és rövid lejáratúak.

(2) Az Egyetem olyan nyilvántartást vezet, amelyből megállapítható a kötelezettségek fajtája, tartalma szerinti megkülönböztetése, valamint a kötelezettségekből a kapcsolt vállalkozásokkal szembeni fennállása.

(3) A kötelezettségek a beszámolóba a felleltározásukat követően, az analitikus nyilvántartásokkal megegyezően, forintban a könyv szerinti értéken kerülnek be.

(4) A kötelezettségeket a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

22. § Külföldi pénzértékre szóló eszközök és kötelezettségek év végi értékelési szabályai

(1) Az év végi értékelés munkamenete a következő, a Szt. 65.§ (2) bekezdése alapján:

- a) a külföldi pénzértékre szóló eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékének megállapítása;
- b) a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzértékre szóló tételnél (részesedések, követelések, valutakészlet, devizaszámlán lévő deviza, kötelezettségek stb.) külön-külön a számviteli politikában meghatározott árfolyamon;
- c) az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzértékre szóló tételre külön-külön (ez gyakorlatilag az a) és b) pont szerint számított értékek különbözete);
- d) az átértékelés eredményre gyakorolt hatását az összevont árfolyamkülönbözet jellegének megfelelően vagy a Pénzügyi műveletek egyéb bevételei, vagy a Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között kell elszámolni oly módon, hogy ezzel egyidőben át kell értékelní egyenként minden külföldi pénzértékre szóló tételt;

(2) A devizás értékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik.

IV. fejezet:

23. § Záró rendelkezések

Jelen utasítás 2022. május hó 09. napján lép hatályba azzal, hogy a 2021. december 31-i fordulónappal összeállítandó éves beszámolóra, valamint az azt alátámasztó könyvvizetésre a jelen utasítás rendelkezéseit kell alkalmazni.

Pécs, 2022. május 09.

Decsi István s.k.
kancellár